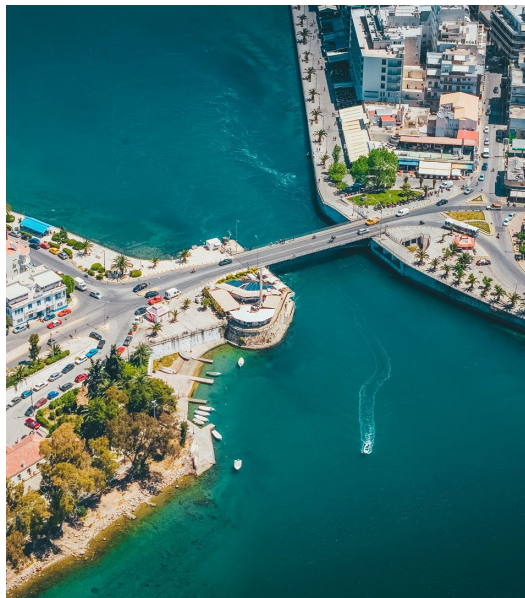

Χαλκίδα

Η Χαλκίδα είναι η πρωτεύουσα και ο κύριος λιμένας της Περιφερειακής Ενότητας Εύβοιας, στην Περιφέρεια Στερεάς Ελλάδας. Βρίσκεται κτισμένη στις δύο πλευρές του Πορθμού του Ευρίπου, όπου ένα μέρος της καταλαμβάνει τμήμα της νήσου Εύβοιας, το δε άλλο έχει κτιστεί στη Στερεά Ελλάδα. Στην ηπειρωτική πλευρά της, στον λόφο της Κανήθου, δεσπόζει το Οθωμανικό κάστρο του Καραμπάμπα, το οποίο, μαζί με τη Γέφυρα του Ευρίπου και το μοναδικό φαινόμενο αλλαγής της κατεύθυνσης των υδάτων, ανά έξι ώρες και ενδιάμεσα (περίπου) ένα δεκάλεπτο στασιμότητας (παλίσρροια του Ευρίπου), αποτελούν τα σημαντικότερα χαρακτηριστικά γνωρίσματά της. Σύμφωνα με την απογραφή του 2011, η Χαλκίδα έχει πληθυσμό 59.125 κατοίκους.

Ο Δήμος Χαλκιδέων συστάθηκε το 1835 και συμπεριλάμβανε τη Χαλκίδα, έδρα του Δήμου, καθώς και τους οικισμούς Ανεμόμυλο, Αφράτι, Βασιλικό, Δοκό, Καραμπάμπας, Φύλλα, Πετρωτό, Άγιο Νικόλαο και Μύτικας.

1. Ιστορικά στοιχεία

Η Χαλκίδα, με τα δύο λιμάνια στον Εύριπτο, υπήρξε μία από τις πιο δραστήριες πόλεις της αρχαίας Ελλάδας. Δημιούργησε αποικίες από τη Θράκη ως την Ιταλία και τη Σικελία. Η επίκαιρη γεωγραφική και στρατηγική της θέση συχνά την ανάγκασε να υπαχθεί στις κατακτητικές βλέψεις διαφόρων δυνάμεων κατά την ιστορική της διαδρομή, αλλά και να αποτελέσει αναπόσπαστο τμήμα των αυτοκρατοριών τόσο της αρχαιότητας, όσο και του Μεσαίωνα.

2. Προϊστορία και αρχαιότητα

Η σημερινή πόλη της Χαλκίδας απλώνεται στη μικρή χερσόνησο της Κεντρικής Εύβοιας και έχει ως φυσικά της όρια μικρούς λόφους, οι οποίοι απλώνονται στα βόρεια, ανατολικά και νότια της πόλης. Βρίσκεται λοιπόν σε μια θέση στρατηγική από κάθε άποψη και σε αυτό συντείνει το γεγονός του ελέγχου του πορθμού του Ευρίπου. Αυτό το γεγονός το είχαν προσέξει οι πρώτοι κάτοικοι της πόλης και προσπάθησαν να το εκμεταλλευτούν γιατί φαινόταν ότι θα προσπόριζε στην πόλη δύναμη και πλούτο. Τα πρώτα ίχνη κατοίκησης της πόλης συναντώνται ήδη από την παλαιολιθική περίοδο, αλλά ο πρώτος σημαντικός οικισμός της που μπορεί να χαρακτηριστεί ως πόλισμα έγινε γύρω στο 3000 π.Χ. κατά την αρχή της Νεολιθικής Περιόδου. Η πρώτη αυτή πόλη της Χαλκίδας βρισκόταν στις βόρειες παρυφές της σημερινής στην περιοχή της Μάνικας.

3. Προτομή του Αριστοτέλη στη Χαλκίδα

Στα μέσα περίπου του 4ου αιώνα π.Χ. και μετά την ενοποίηση όλων των ελληνικών πόλεων κάτω από τη Μακεδονική δύναμη και ως τη Ρωμαϊκή κατάκτηση η περίοδος είναι γεμάτη από συγκρούσεις, χωρίς όμως αυτό να σημαίνει και ανακοπή της ανάπτυξης της πόλης και της καλλιτεχνικής της προόδου. Χαρακτηριστικό είναι το γεγονός ότι το 323 π.Χ. έρχεται στη Χαλκίδα ο Σταγειρίτης φιλόσοφος Αριστοτέλης για να πεθάνει τον επόμενο χρόνο στο σπίτι της μητέρας του. Τότε κατά την ελληνιστική εποχή άποικοι από την Χαλκίδα, ίδρυσαν την Χαλκίδα στην Συρία, κατά διαταγή του Σελεύκου Α', από την οποία άποικοι ίδρυσαν μian άλλη Χαλκίδα στην κοιλάδα του Λιβάνου, καθώς και μια ακόμη Χαλκίδα στην Αραβία.

4. Μεσαίωνας και νεότερα χρόνια

Με το τέλος των Ρωμαϊκών χρόνων και την είσοδο στα πρώιμα βυζαντινά χρόνια η πόλη γίνεται η πρώτη επισκοπή που ανήκει στη δικαιοδοσία του μητροπολίτη της Αχαΐας, όπως και διοικητικά ανήκει στην επαρχία της Αχαΐας. Η περίοδος των βυζαντινών χρόνων χαρακτηρίζεται από τη μεταφορά της πόλης πιο κοντά προς τη θάλασσα, στη θέση που βρίσκεται σήμερα, με σημαντικό λιμάνι της εκείνου του Αγίου Στεφάνου. Η πόλη οχυρώθηκε εκ νέου στα χρόνια του Ιουστινιανού, πιθανώς για να αντιμετωπίσει τις διάφορες εχθρικές επιδρομές. Έτσι η πόλη επέζησε των αραβικών επιδρομών του 7ου αιώνα. Η Χαλκίδα συνέχισε να είναι σημαντικός εμπορικός σταθμός σε όλη τη διάρκεια των βυζαντινών και υστεροβυζαντινών χρόνων, ώσπου καταστράφηκε από τις νορμανδικές επιθέσεις το 1146 που διευθύνονταν από τον Ρογήρο της Σικελίας.

5. Παραλία Χαλκίδας

Την περίοδο της Τουρκοκρατίας λόγω της επίκαιρης θέσης της κατέστη έδρα του Καπουδάν Πασά και το Πασαλίκι του Εγρίπου ήταν διοικητική διαίρεση που συμπεριελάμβανε όλη σχεδόν τη Στερεά Ελλάδα. Στην περίοδο εκείνη ως τον 17ο αιώνα περίπου ο πλούτος της Εύβοιας προσείλκυσε την εγκατάσταση σε αυτήν αγάδων, αλλά παράλληλα πολλές φορές υπήρξε και στόχος πειρατικών. Στα τέλη του 17ου αιώνα πολιορκήθηκε η Χαλκίδα από το γνωστό βενετό ναύαρχο Μοροζίνι, χωρίς όμως αποτέλεσμα. Κατά την έκρηξη της ελληνικής επανάστασης το 1821 και παρά το γεγονός ότι το νησί της Εύβοιας έγινε θέατρο πολλών μαχών, οι ισχυρές τουρκικές δυνάμεις που βρίσκονταν στο νησί δεν επέτρεψαν την οριστική του απελευθέρωση. Από τον τουρκικό ζυγό απαλλάχθηκε οριστικά με την παράδοση της Χαλκίδας στις 7 Απριλίου 1833 και της Καρύστου δύο μέρες αργότερα για να ενταχθεί στα όρια του νεοϊδρυθέντος ελληνικού κράτους.

6. Πληθυσμός

Κατά την Απογραφή του 2011, ο μόνιμος πληθυσμός του οικισμού της Χαλκίδας ανήρχετο σε 60.521 κατοίκους. Το Πολεοδομικό Συγκρότημα της Χαλκίδας, το οποίο εκτός από τη Χαλκίδα περιλαμβάνει τη Νέα Αρτάκη και τον οικισμό Δροσιά, εμφάνιζε πληθυσμό 76.867 κατοίκων.

Έτος	Δήμος Χαλκιδέων	Πολεοδομικό Συγκρότημα Χαλκίδας	Ευρύτερη αστική περιοχή Χαλκίδας
1971	36.300	42.957	
1981	44.867	53.806	
1991	51.646	62.837	
2001	53.584	67.091	92.202